

Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku, ul. Kapitulna 24, 87-800 Włocławek
tel. centrala: 54 234-00-89 lub 234-00-90, e-mail: towl@praca.gov.pl
adres www: <http://wloclawek.praca.gov.pl/>

Efektywność robót publicznych i prac społecznie – użytecznych

realizowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włocławku
w latach 2020-2021

Opracowanie koncepcji badania oraz założeń metodologicznych:

Anna Jackowska (Dyrektor PUP we Włocławku, socjolog)

Opracowanie wyników badania:

Anna Jackowska

Iwona Bluszcz (pracownik ds. projektów)

Zebranie danych w oparciu o system Syriusz:

Agnieszka Matusiak (specjalista ds. rozwoju zawodowego)

Włocławek, czerwiec 2022

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	3
1. Analiza wyników badania uczestników robót publicznych w latach 2020- 2021.....	8
2. Analiza wyników badania uczestników prac społecznie-użytecznych w latach 2020-2021	16

WSTĘP

„**Efektywność robót publicznych i prac społecznie-użytecznych**”, to temat, który postanowiliśmy zbadać w ramach autorskiego projektu Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku czyli Obserwatorium Rynku Pracy.

Celem badań poświęconych robotom publicznym oraz pracom społecznie – użytecznym jest zarówno analiza ich efektywności, jaki i przyjrzenie się ich uczestnikom: skąd pochodzą, ile mają lat, jakie uzyskali wykształcenie, jakie posiadają doświadczenie zawodowe. Warto również spojrzeć na dane związane z wcześniejszym uczestnictwem w badanej formie pomocy, ale przede wszystkim ilu osobom udało znaleźć się pracę na dłuższy okres. Analizie poddani zostali uczestnicy wyżej wymienionych form w latach 2020 i 2021.

Na wstępie należy odpowiedzieć na podstawowe pytanie. Czym są roboty publiczne i prace społecznie – użyteczne?

Roboty publiczne to tzw. prace krótkookresowe, trwające nie dłużej niż 6 miesięcy. Ta forma zatrudnienia może być organizowana np. przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Skierowanie do rozpoczęcia pracy w ramach robót publicznych może otrzymać każda osoba bezrobotna, zgodnie z indywidualnym planem działania. Niemniej jednak, pierwszeństwo do skorzystania z tej formy zatrudnienia, mają dłużnicy alimentacyjni. Wspomniana wyżej forma, jest również bardzo dogodna dla pracodawców, którzy przede wszystkim zyskują pracownika, nie ponosząc przy tym pełnych kosztów związanych z jego zatrudnieniem. Powiatowy Urząd Pracy refunduje część poniesionych kosztów na wynagrodzenie, nagrody, składki na ubezpieczenie społeczne.

W analizowanym okresie tj. w latach 2020 – 2021 organizatorami lub wskazanymi przez organizatorów pracodawcami dla osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach robót publicznych było 13 gmin z powiatu ziemskiego oraz Starostwo Powiatowe Włocławek, PCPR we Włocławku, WOPR Włocławek, OSIR we Włocławku, Środowiskowy Dom Samopomocy we Włocławku, Dom Pomocy Społecznej we Włocławku, Dom Pomocy Społecznej w Wilkowiczkach, MZZiUK we Włocławku, GOPS Kowal, Placówka Opiekuńczo Wychowawcza „MALUCH”, MZIDiT we Włocławku, Dom Pomocy Społecznej w Kowalu, MOPR Włocławek, Dom Pomocy Społecznej Rzeżewo, Zespół Szkół w Boniewie, AZK Włocławek, Miejska Jadłodajnia „U Świętego Antoniego”, Dom Pomocy Społecznej Kurowo, PCPR Włocławek, GOKSiR w Baruchowie, GOSiR w Choceniu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Czarnem, Centrum Usług Wspólnych Powiatu Włocławskiego, DPS Rzeżewo, DPS Wilkowiczki, DPS Włocławek ul. Dobrzańska, MOPR Włocławek, MZIDiT Włocławek, Przedszkole Miejskie Kowal, Szkoła Podstawowa w Śmiłowicach, Zespół Szkolno –

Przedszkolny w Choceniu, GOKSiR w Baruchowie, Szkoła Podstawowa nr 19 we Włocławku, GSW Brześć Kujawski, GSW Włocławek, GSW Chocień, GSW Lubraniec, GSW Izbica Kujawska, GSW „Rakutówka”, GSW Boniewo, GSW Lubanie, POW „Przystań”.

Tabela 1. Uczestnicy robót publicznych w 2020 i 2021 roku

	Włocławek		powiat włocławski		Razem	
	RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY
2020	165	80	376	219	541	299
2021	174	89	421	249	595	338
Razem	339	169 (50%)	797	468 (59%)	1136	637 (56%)

Z przedstawionych danych wynika, że w latach 2020 – 2021 z robót publicznych we Włocławku oraz powiecie włocławskim skorzystało łącznie 1136 osób, z czego 637 uczestników stanowiły kobiety. Ponad 70% osób zatrudnionych w ramach robót publicznych to mieszkańcy powiatu włocławskiego. Kobiety stanowiły tu 59% wszystkich uczestników. Jeśli chodzi natomiast o mieszkańców Włocławka, to w tym wypadku mowa o 30% uczestnikach w latach 2020 – 2021. Kobiety w tej grupie to niespełna 50% zatrudnionych w ramach robót publicznych.

Bezrobotni zatrudnieni byli na stanowiskach: robotnik gospodarczy, pomoc administracyjna, asystent nauczyciela przedszkola, sprzątaczką, doręczyciel, ratownik wodny, pomoc kuchenna, instruktor terapii zajęciowej, opiekun w ośrodku pomocy społecznej, strażnik szkolny, portier, kucharz, magazynier, pokojowa, meliorant, opiekun osób starszych, opiekun dzieci i młodzieży w czasie przewozu do i ze szkoły, pomoc praczki, pomoc szkolna, pomoc w sekretariacie szkolnym, sprzątaczkę, doręczyciel, strażnik szkolny, zaopatrzeniowiec.

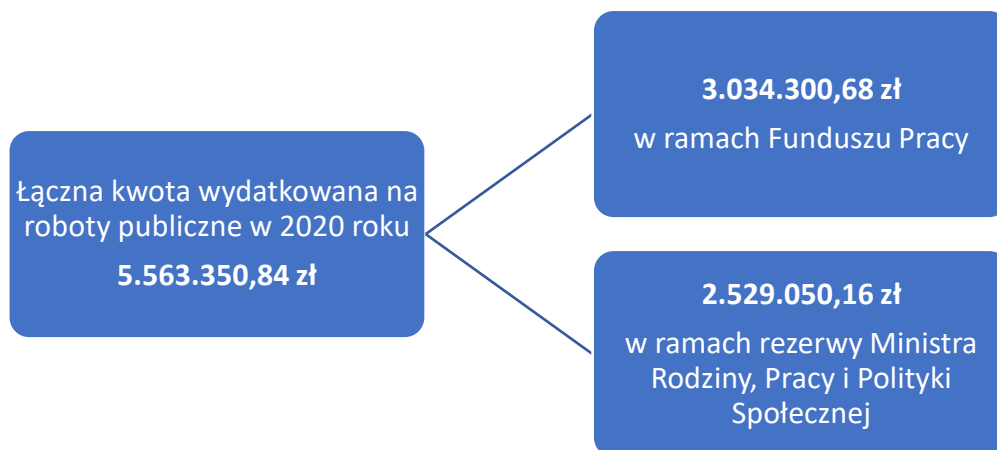
Zadaniami realizowanymi w ramach robót publicznych były najczęściej: prace porządkowe, prace remontowe, remonty dróg gminnych i powiatowych, pielęgnacja terenów zielonych, zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom na przejściach dla pieszych przy wyznaczonych szkołach, prace biurowe, opieka nad osobami starszymi czy oczyszczanie i udrażnianie rowów melioracyjnych.

W 2020 roku Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku podpisał 165 umów na organizowanie 532 miejsc pracy w ramach robót publicznych, w tym: 15 umów na organizowanie robót publicznych dla 30 bezrobotnych w ramach Programu „Oddłużenie”, 90 umów na organizowanie robót publicznych dla 245 osób bezrobotnych, 60 umów na organizowanie robót publicznych w ramach rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dla 257 osób bezrobotnych.

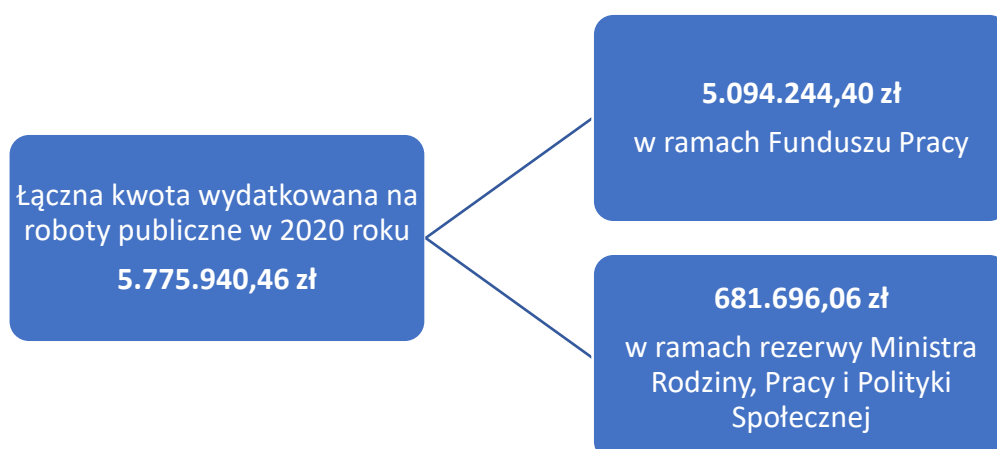
Natomiast w 2021 roku włocławski PUP podpisał 177 umów na organizowanie 572 miejsc pracy w ramach robót publicznych, w tym: 11 umów na organizowanie robót publicznych dla 30 bezrobotnych w ramach Programu „Oddłużenie”, 141 umów na organizowanie robót publicznych dla 441 osób bezrobotnych, 25 umów na organizowanie robót publicznych w ramach rezerwy przyznanej przez Ministra właściwego do spraw pracy w ramach programu „Aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia” dla 101 osób.

Roboty publiczne były i są istotnym instrumentem pomocy dla wielu osób bezrobotnych, czego dowodzą zarówno ilości uczestników, jak i wydatkowane środki - w latach 2020-2021 była to kwota 11 339 291,30 zł.

Wykres 1. Kwota wydatków na roboty publiczne w 2020 roku

Wykres 2. Kwota wydatków na roboty publiczne w 2021 roku

Prace społecznie użyteczne (PSU) to forma, na którą urząd pracy może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku, jednocześnie korzystającego ze świadczeń wypłacanych przez pomoc społeczną. Prace organizowane są przez gminę w jednostkach pomocy społecznej, instytucjach lub organizacjach zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej do 10 godzin tygodniowo. Uczestnikowi przysługuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 9,00 zł za każdą godzinę wykonywania prac.

Prace społecznie użyteczne są realizowane w oparciu o roczny plan potrzeb przekazywany przez gminy w terminie do 31 stycznia danego roku. W 2020 roku złożono 11 rocznych planów potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych (10 rocznych planów potrzeb złożyły gminy z powiatu ziemskiego oraz 1 plan Miasto Włocławek – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie). W 2021 roku było ich 12 -11 rocznych planów potrzeb złożyły gminy z powiatu ziemskiego oraz 1 plan Miasto Włocławek – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Tabela 2. Uczestnicy prac społecznie użytecznych w 2020 i 2021 roku

	Włocławek		powiat włocławski		Razem	
	RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY
2020	131	50	49	44	180	94
2021	185	67	75	63	260	130
Razem	316	117 (37%)	124	107 (86%)	440	224 (51%)

Z powyższych danych wynika, że w latach 2020 – 2021 z PSU we Włocławku oraz powiecie włocławskim skorzystało łącznie 440 osób, z czego 224 uczestników stanowiły kobiety. Niespełna 72% osób zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych, to mieszkańcy Włocławka. Kobiety stanowią tu 37% wszystkich uczestników. Mieszkańcy powiatu włocławskiego stanowili 28% wszystkich uczestników PSU w latach 2020 – 2021, kobiety w tej grupie stanowią 86% zatrudnionych.

W 2020 r. Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku podpisał 19 porozumień w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych dla 144 osób. Organizatorami tych prac były urzędy miast i gmin objęte właściwością miejscową tutejszego urzędu – 17 porozumień, w tym miasto Włocławek – MOPR – 2 porozumienia.

W 2021r. także podpisano 19 porozumień w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych dla 203 osób. Organizatorami tych prac były urzędy miast i gmin objęte właściwością miejscową tutejszego urzędu – 17 porozumień, w tym miasto Włocławek – MOPR – 2 porozumienia.

Zadaniami realizowanymi w ramach prac społecznie użytecznych były najczęściej: prace drogowe i brukarskie, prace remontowe, pielęgnacja zieleni, opieka nad osobami niepełnosprawnymi.

Tabela 3. Kwoty wydatkowane na prace społecznie użyteczne w 2020 i 2021 roku

2020	2021
128.662,69 zł	182.187,57 zł

Prac społecznie użytecznych nie generują dużej absorpcji środków z uwagi na niski poziom jednostkowej refundacji. Stąd w latach 2020-2021 PUP wydatkował na tę formę pomocy łącznie 310 850,26zł, mimo że zaangażowanych było 440 bezrobotnych.

1. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA UCZESTNIKÓW ROBÓT PUBLICZNYCH W LATACH 2020-2021

Analizie poddano wszystkie osoby bezrobotne korzystające z robót publicznych w 2020 i 2021 roku. Badaniem objętych zostało 495 uczestników robót publicznych w 2020 roku, z czego 53% stanowiły kobiety, natomiast 47% mężczyźni. W odniesieniu do 2021 roku przebadano 499 uczestników, z czego 56% stanowiły kobiety, a 44% mężczyźni. Poniższa tabela przedstawia dokładną statystykę.

Tabela 4. Płeć bezrobotnych korzystających z robót publicznych w 2020 i 2021 roku

Płeć	2020		2021	
Kobiety	264	53%	278	56%
Mężczyźni	231	47%	221	44%
Razem	495		499	

Z przedstawionych statystyk wynika, że częściej pracę w ramach robót publicznych podejmują kobiety – w obu branych pod uwagę okresach było to ponad 50%. Niemniej jednak, przewaga kobiet nad mężczyznami nie jest zbyt znacząca, ponieważ nie wynosi ona więcej, niż kilkadziesiąt osób, co przekłada się w statystykach na zaledwie kilka punktów procentowych. Przedstawione dane pozwalają wysunąć wniosek, iż płeć przy podejmowaniu pracy przez bezrobotnych, jak i ich dobór przez pracodawców, nie ma większego znaczenia.

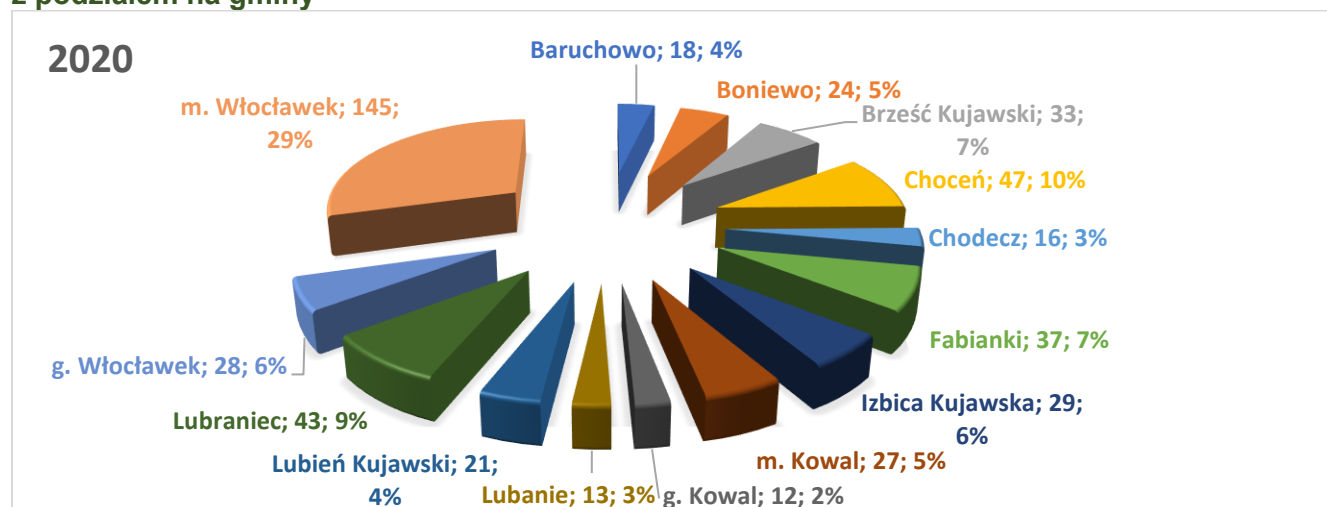
Natomiast, jeśli wzięlibyśmy pod uwagę miejsce zamieszkania z podziałem na miasto Włocławek, miasta i wsie w powiecie włocławskim, to tu sprawa ma się nieco inaczej. W tym przypadku zarówno w roku 2020 i 2021 roku zdecydowaną większość uczestników stanowią osoby zamieszkujące powiat włocławski.

Tabela 5. Miejsce zamieszkania bezrobotnych korzystających z robót publicznych

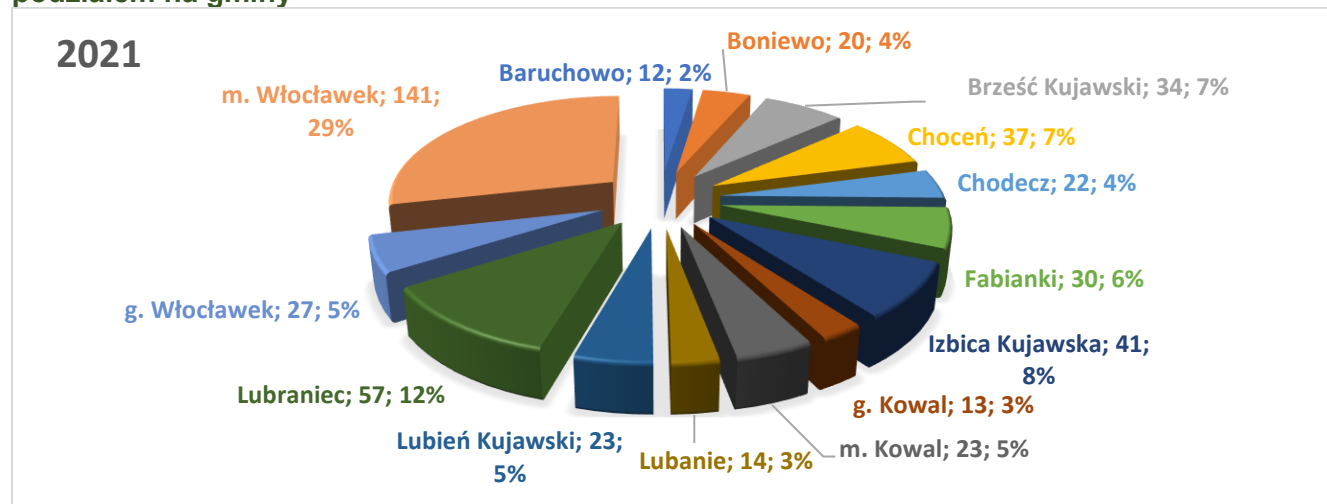
Miejsce zamieszkania	2020		2021	
Włocławek	146	29,5%	142	28,7%
miasto w powiecie włocławskim	81	16,3%	96	19%
wieś w powiecie włocławskim	268	54,2%	261	52,3%

Powyższe dane świadczą o tym, iż większość uczestników robót publicznych, zarówno w 2020 i 2021 roku to mieszkańcy powiatu włocławskiego. W obu okresach stanowią oni ponad 70% respondentów. Wśród nich dominują mieszkańcy wsi (54,2% - 2020 i 52% - 2021). Pozostałe 30% badanych mieszkało we Włocławku.

Wykres 3. Miejsce zamieszkania uczestników robót publicznych w 2020 roku z podziałem na gminy

Wykres 4. Miejsce zamieszkania uczestników robót publicznych w 2021 roku z podziałem na gminy

W obu badanych okresach – biorąc pod uwagę zamieszkiwanie na terenie określonej gminy - zaobserwować można, że z robót publicznych skorzystało najwięcej bezrobotnych z miasta Włocławek (w 2020 i 2021 roku, stanowili 29% wszystkich uczestników robót publicznych). Kolejny na liście znalazł się Lubraniec, Chocień, Izbica Kujawska oraz Brześć Kujawski.

Kolejny ważny aspekt, nad którym należy się pochylić to wiek bezrobotnych, którzy postanowili skorzystać z zatrudnienia w ramach robót publicznych. Jak się okazuje, nie ma jednej przeważającej grupy wiekowej, która korzysta z tej formy aktywizacji zawodowej. W zależności od zakresu obowiązków i wymagań pracodawcy, osoba w każdym wieku może podjąć zatrudnienie w ramach robót publicznych. Choć należy zauważyć, że najczęściej pracę tę podejmują osoby powyżej 50 roku życia. Powyższą tezę potwierdzi przedstawiona tabela.

Tabela 6. Wiek bezrobotnych korzystających z robót publicznych w 2020 i 2021 roku

Wiek	2020		2021	
18 do 30 lat	88	17,8%	94	18,8%
31 do 40 lat	111	22,4%	110	22%
41 do 50 lat	139	28,1%	139	27,9%
51 lat i więcej	157	31,7%	156	31,3%

Powyższe dane pozwalają stwierdzić, że osoby korzystające z robót publicznych są w bardzo różnym wieku. Zarówno osoby z przedziału wiekowego „18-30 lat”, jak i „51 lat i więcej” pracowały w ramach robót publicznych. Jeśli mielibyśmy określić przeważającą grupę na tle innych, to widać, że niemal co trzeci uczestnik robót publicznych ma powyżej 50 lat. Zważywszy na wiek respondentów można pokusić się o stwierdzenie, że instrument rynku pracy, jakim są roboty publiczne przynosi zamierzony efekt, ponieważ sprawia, iż zatrudnienie mogą znaleźć osoby w każdym wieku. Z jednej strony mowa tu o osobach, którym już niewiele czasu pozostało do przejścia na emeryturę, jak i tych, którzy dopiero rozpoczynają swoją karierę zawodową i zdobywają nowe doświadczenia. W tym przypadku metryka urodzenia uczestnika robót publicznych nie ma większego znaczenia, oczywiście o ile spełnia on wymagania pracodawcy, a powierzone mu obowiązki nie sprawiają żadnego problemu i nie są zbyt dużym obciążeniem np. fizycznym.

Długość pozostawiania osoby bezrobotnej w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy, to kolejna zmienna, która została poddana analizie. Jak się okazuje znacząca większość bezrobotnych, nie była osobami długotrwale zarejestrowanymi w bazie urzędu pracy, stanowili oni bowiem 66,5% spośród wszystkich uczestników korzystających z robót publicznych w 2020 roku, natomiast w 2021 roku mowa o 66,8%.

Tabela 7. Długotrwale bezrobotni podejmujący zatrudnienie w ramach robót publicznych w 2020 i 2021 roku

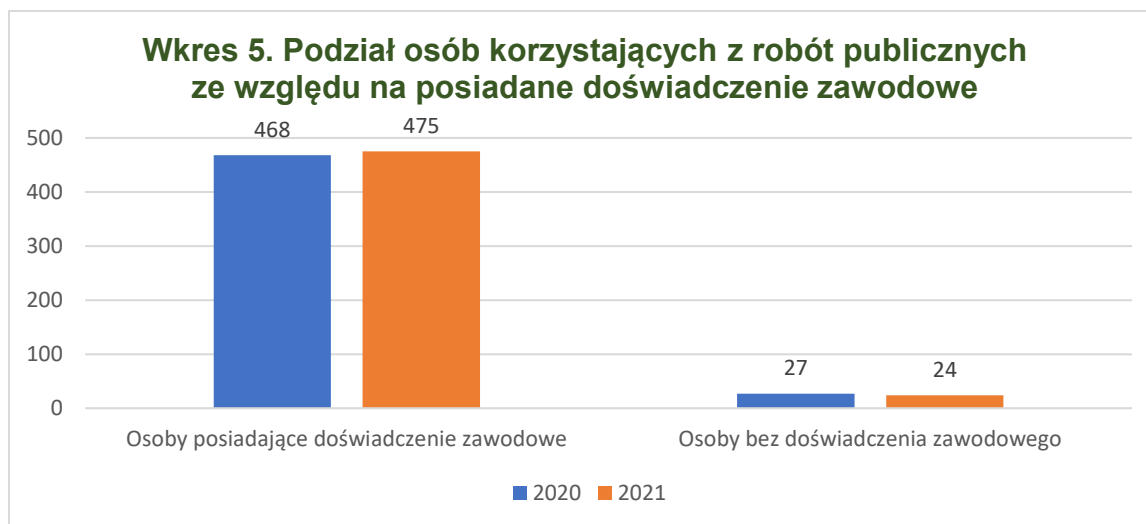
Długotrwale bezrobotny	2020		2021	
TAK	166	33,5%	166	33,2%
NIE	329	66,5%	333	66,8%

Co trzecia osoba korzystająca z robót publicznych w 2020 i 2021 roku była długotrwale bezrobotna. Możliwość skorzystania z tej formy aktywizacji zawodowej, pozwoliła im znów aktywnie „zaistnieć” na rynku pracy.

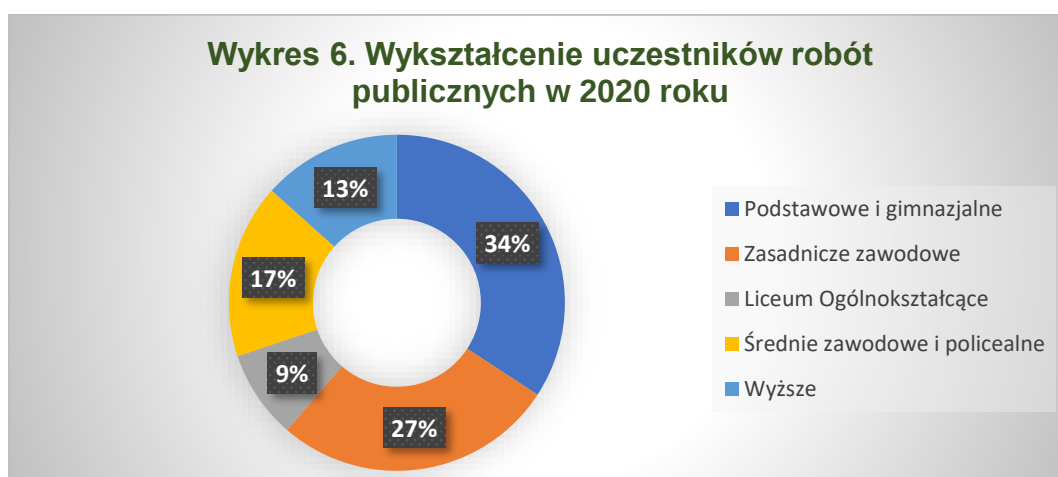
Obojętnie nie można przejść obok korzystania z zatrudnienia w ramach robót publicznych przez osoby niepełnosprawne. Co prawda, ich odsetek jest niewielki, aczkolwiek

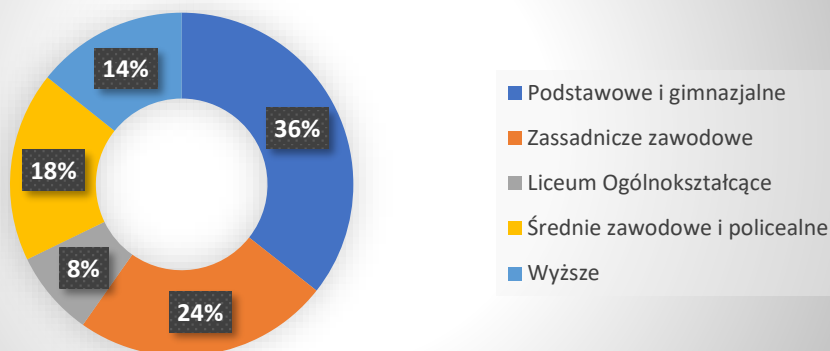
jest „żywym” dowodem na to, iż niepełnosprawność nie przekreśla możliwości korzystania z robót publicznych. W roku 2020 skorzystało z nich 16 osób niepełnosprawnych, co stanowi 3,2% (łącznie zatrudnionych było 495 osób). W roku 2021 było ich niespełna 2% (9 osób na 499 korzystających z robót publicznych).

Kolejne dane, jakim należy się przyjrzeć, to doświadczenie zawodowe respondentów. Z dokonanych analiz wynika, iż rzadkością jest, aby z robót publicznych korzystały osoby bez żadnego doświadczenia zawodowego, aczkolwiek i takie się zdarzają. Dokładne dane ilustruje poniższy wykres.

Analizując uczestników robót publicznych i tworząc ich ogólną charakterystykę nie można pominąć ich wykształcenia. Na poniższych wykresach przedstawiono wykształcenie uczestników robót publicznych w roku 2020 i 2021.

Wykres 7. Wykształcenie uczestników robót publicznych w 2021 roku

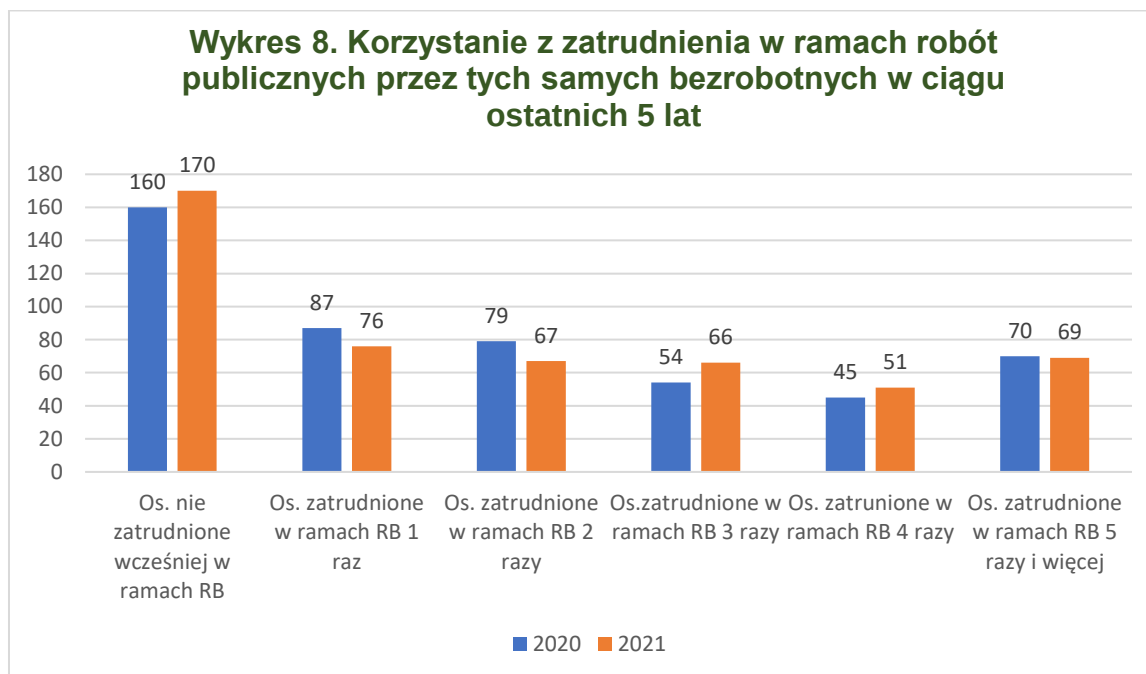
Przedstawione wykresy oraz zawarte w nich dane pozwalają zauważyć, że w obu badanych okresach (w roku 2020 i 2021), aż 34,1% (2020 rok) i 35,4% (2021) uczestnikami robót publicznych były osoby, które ukończyły zaledwie szkołę podstawową i gimnazjum. Kolejna znacząca grupa, liczącą 134 osoby (w 2020) i 120 osób (w 2021) to respondenci, którzy mają wykształcenie zasadnicze zawodowe. Dzięki przeprowadzonej analizie zauważyć można, że z robót publicznych najczęściej korzystają osoby z wykształceniem podstawowym /gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym. W obu badanych okresach ww. grupy stanowią aż 61,2% w 2020 oraz 59,5% w 2021. Na kolejnym miejscu uplasowały się osoby, które ukończyły szkoły średnie zawodowe oraz policealne. W roku 2020 było ich 83, natomiast rok później – 89. Jak się okazuje, z zatrudnienia w ramach robót publicznych korzystały osoby z wyższym wykształceniem. W roku 2020 było ich 66, czyli 13% wszystkich uczestników, rok później osób, które ukończyły studia wyższe było 71, co daje 14% wszystkich respondentów.

Kolejnym danym należy przyjrzeć się szczególnie uważnie, gdyż dotyczą statystyk związanych z wcześniejszym uczestnictwem w robotach publicznych. Okazuje się, że większość jej uczestników, to te same osoby. W analizowanych okresach odpowiednio zaledwie 32,4% oraz 34% wszystkich respondentów nie korzystało z tego instrumentu rynku pracy. Natomiast 67% i 66% po raz kolejny była zatrudniona w ramach robót publicznych. Dokładne statystyki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wcześniejsze uczestnictwo w robotach publicznych

Wcześniejsze uczestnictwo w robotach publicznych	2020		2021	
TAK	335	67,6%	329	66%
NIE	158	32,4%	170	34%

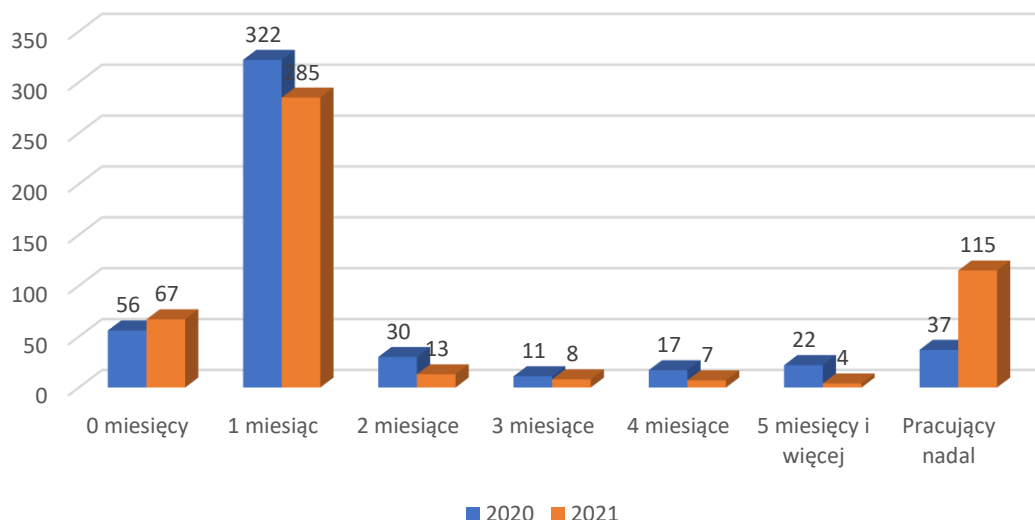
Posiadając dane o wcześniejszym uczestnictwie przez bezrobotnych w robotach publicznych, należy zapoznać się ze statystykami, ile razy jeden bezrobotny korzystał z zatrudnienia w ramach robót publicznych w ciągu ostatnich 5 lat.

Jak widać najwyższe słupki na wykresie stanowią osoby, które wcześniej nie korzystały z omawianej formy zatrudnienia, jednak ich przewaga jest tylko na wykresie (stanowią oni bowiem 32% w 2020 roku i 34% w 2021 wszystkich uczestników robót publicznych). Ponieważ po zsumowaniu wszystkich danych można jednoznacznie stwierdzić, iż większość osób, przynajmniej jeden raz korzystała z zatrudnienia w ramach robót publicznych, zarówno w roku 2020 i 2021. Te grupy stanowią łącznie 68% i 66% wszystkich respondentów. Rekordziści przystępowali do robót publicznych aż siedmiokrotnie (mowa o 7 osobach wykazanych w statystykach z 2021 roku).

W związku z tym, że roboty publiczne, to jednak prace krótkookresowe, trwające nie dłużej niż 6 miesięcy, istotną sprawą, jest to co dzieje się z osobami korzystającymi z omawianego instrumentu rynku pracy. Dlatego warto przyjrzeć się zatrudnieniu naszych respondentów w ciągu miesiąca od ich zakończenia. Ze statystyk za 2020 i 2021 rok wynika, iż odpowiednio 88,6% i 86,5% respondentów znalazło zatrudnienie, 11,4% i 13,5% - nie. Niestety pogłębiona analiza wykazuje, iż rozpoczęta praca nie trwała zbyt długo. Dokładne dane przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 9. Długość zatrudnienia respondentów po zakończeniu robót publicznych

Powyższe dane potwierdzają tezę, że niewiele osób zostaje zatrudnionych na dłużej po zakończeniu robót publicznych. Spośród wszystkich uczestników robót publicznych w 2020 jedynie 7% nadal pracuje (37 osób z 495). W przypadku 2021 roku odsetek ten jest wyższy (23% tj. 115 osób z 499) jednak okres od zakończenia udziału w tej formie aktywizacji jest bardzo krótki stąd za wcześnie jeszcze na wyciąganie optymistycznych wniosków. Wynikać może to z faktu, iż pracodawcy wolą występować z kolejnymi wnioskami o zorganizowanie robót publicznych, zmniejszając koszty związane z zatrudnieniem osoby.

Podsumowanie:

- Z robót publicznych równie często korzystają kobiety, jak i mężczyźni. Statystycznie to **panie mają delikatną przewagę nad mężczyznami** (55% tj. 542 kobiety z 994 uczestników robót publicznych w latach 2020-2021).
- **Większym zainteresowaniem roboty publiczne cieszą się wśród mieszkańców wsi i miast w powiecie włocławskim** (71% tj. 706 mieszkańców powiatu ziemskiego z 994 uczestników robót publicznych w latach 2020-2021).
- Wiek bezrobotnych korzystających z robót publicznych jest bardzo zróżnicowany. Nie można, więc jednoznacznie wskazać grupy wiekowej, która mogłaby być predysponowana do korzystania z omawianego instrumentu rynku pracy. Choć na uwagę zasługuje fakt, iż **niemal co trzecia osoba przekroczyła 50 rok życia** (31% tj. 313 osób).
- Z robót publicznych statystycznie częściej korzystają osoby, które nie są długotrwale bezrobotne, są w pełni sprawne oraz posiadają doświadczenie zawodowe. Warto

jednak podkreślić, iż **co trzeci uczestnik robót publicznych był długotrwale bezrobotny** (33,4% tj. 332 osoby).

- **Trzech na czterech bezrobotnych korzystało** z robót publicznych w ciągu ostatnich 5 lat (67%, tj. 664 osoby). O niektórych można byłoby napisać, że są „stałymi-krótkookresowymi” pracownikami danej instytucji, ponieważ regularnie korzystają z możliwości uczestniczenia w robotach publicznych.
- Poziom wykształcenia uczestników robót publicznych jest bliski poziomowi wykształcenia „statystycznego bezrobotnego” zarejestrowanego w PUP we Włocławku gdyż **60% badanych ma ukończoną maksymalnie zasadniczą szkołę zawodową. Co trzecia osoba jest absolwentem szkoły podstawowej lub gimnazjum.** Najrzadziej z robót publicznych korzystają osoby z wykształceniem wyższym (13%).
- **Efektywność zatrudnieniowa wynosi 87,6%** (w 2020 – 88,7%, w 2021 – 86,6%), co przedkłada się na 871 osób podejmujących pracę po zakończeniu robót publicznych spośród wszystkich 994 pracowników zatrudnionych w ramach tej formy aktywizacji (w 2020 było to 439 osób na 495 wszystkich uczestników robót publicznych zaś w 2021 – 432 osoby na 499 uczestników).
- **Efektywność kosztowa** liczna jako koszt zatrudnienia jednej osoby, która w wyniku zastosowania formy pojęła pracę po zakończonej aktywizacji w latach 2020-2021 wynosi **13 018,70 zł (wydatkowano 11 339 291,30 zł, a pracę po okresie zatrudnienia subsydiowanego podjęło 871 osób)**. Efektywność kosztowa w 2020 wynosi 12 672,78 zł, zaś w 2021 – 13 370,23 zł).
- **Koszt jednostkowy aktywizacji w ramach robót publicznych to 11 407,74 zł.** (wydatkowano **11 339 291,30 zł** dla 994 pracowników).
- Co do **długości zatrudnienia** po zakończeniu robót publicznych, niewielu z jego uczestników nadal pracuje (15% tj. 152 osoby). Większość pracuje po ich zakończeniu jedynie przez miesiąc (38% tj. 374 osoby).

2. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA UCZESTNIKÓW PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH W LATACH 2020-2021

Badaniem objętych zostało 153 uczestników PSU w 2020 roku oraz 218 osób z 2021 roku. Tak, jak w odniesieniu do robót publicznych, tak też w przypadku PSU zauważyć można nieznaczną przewagę kobiet nad mężczyznami. W 2020 roku kobiety stanowiły niespełna 53% wszystkich uczestników PSU, mężczyźni 47%. Podobnie sytuacja przedstawiała się w roku 2021, kiedy to kobiet było nieco powyżej 54%, a mężczyźni stanowili 45,5% zatrudnionych w ramach PSU.

Tabela 9. Płeć uczestników PSU

Płeć	2020		2021	
Kobiety	81	52,9%	119	54,5%
Mężczyźni	72	47,1%	99	45,5%
Razem	153		218	

Patrząc na powyższą tabelę, po raz kolejny w tym badaniu można wysnuć wniosek, iż płeć uczestników PSU nie ma większego znaczenia i nie ogranicza w żaden sposób respondentów przy prawidłowym i rzetelnym wykonywaniu powierzonych im obowiązków służbowych.

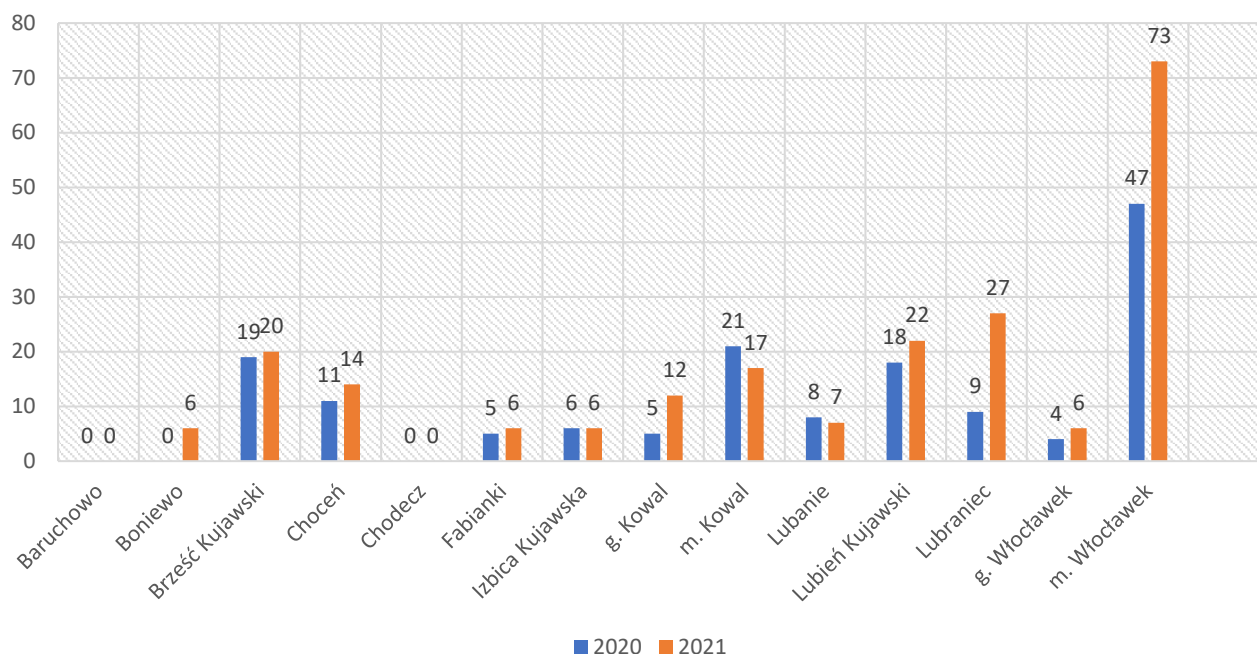
Jeśli chodzi o ustalenie efektywności PSU należy również przeanalizować miejsce zamieszkania jego uczestników, zachowując podział na Włocławek, miasta oraz wsie w powiecie włocławskim. Dokładne dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Miejsce zamieszkania bezrobotnych pracujących w ramach PSU

Miejsce zamieszkania	2020		2021	
Włocławek	47	30,8%	73	33,5%
miasto w powiecie włocławskim	42	27,4%	52	23,9%
wieś w powiecie włocławskim	64	41,8%	93	42,6%

Po raz kolejny w tym raporcie, możemy zauważyć, że to mieszkańcy powiatu włocławskiego stanowią większą grupę osób, korzystających, w tym przypadku z prac społecznie użytecznych. Zarówno w roku 2020, gdzie stanowili oni 69,2% oraz w 2021 – 66,5%. Jak te punkty procentowe rozłożyły się na poszczególne gminy w naszym regionie, prezentuje poniższy wykres.

Wykres 10. Miejsce zamieszkania uczestników PSU w latach 2020- 2021

Z prac społecznie użytecznych, zarówno w roku 2020 i 2021 najliczniej korzystali mieszkańcy miasta Włocławek. Dużym zainteresowaniem omawiana forma aktywizacji zawodowej cieszyła się również wśród mieszkańców miasta Kowal, Lubienia Kujawskiego, Lubrańca i Brześcia Kujawskiego. W pozostałych gminach zatrudnienie w ramach PSU występuje pojedynczo, a w przypadku gminy Baruchowo oraz Chodecz, zrezygnowano z tej formy aktywizacji.

Aby poznać lepiej bezrobotnych, którzy najczęściej korzystają z omawianej formy pracy, należy przyrzeć się ich wiekowi. Poniższa analiza danych pozwoli ustalić, czy można wyodrębnić najbardziej „pożądaną” grupę wiekową znajdującą zatrudnienie w ramach PSU.

Tabela 11. Wiek respondentów korzystających z PSU w 2020 i 2021 roku

Wiek uczestników PSU	2020		2021	
Od 18 do 30 lat	11	7,2%	15	6,9%
Od 31 do 40 lat	29	19%	49	22,5%
Od 41 do 50 lat	41	26,8%	64	29,4%
Od 51 lat i więcej	72	47,1%	90	41,2%

Z przedstawionych danych wynika, że największy odsetek osób zatrudnianych w ramach PSU to osoby w przedziale wiekowym od 51 lat i więcej. Zarówno w roku 2020 i 2021 stanowią one odpowiednio 47,1% i 41,2% spośród całej grupy. Na drugim miejscu uplasowały się nieco młodsze osoby w przedziale od 41 do 50 lat, których w roku 2020 było

41 na 153, natomiast w 2021 – 64 na 218. Ze statystyk wynika również, iż najrzadziej z pracy w ramach PSU korzystają osoby młode w przedziale od 18 do 30 lat (w 2020 stanowili oni 7,2%, a w 2021 6,9%).

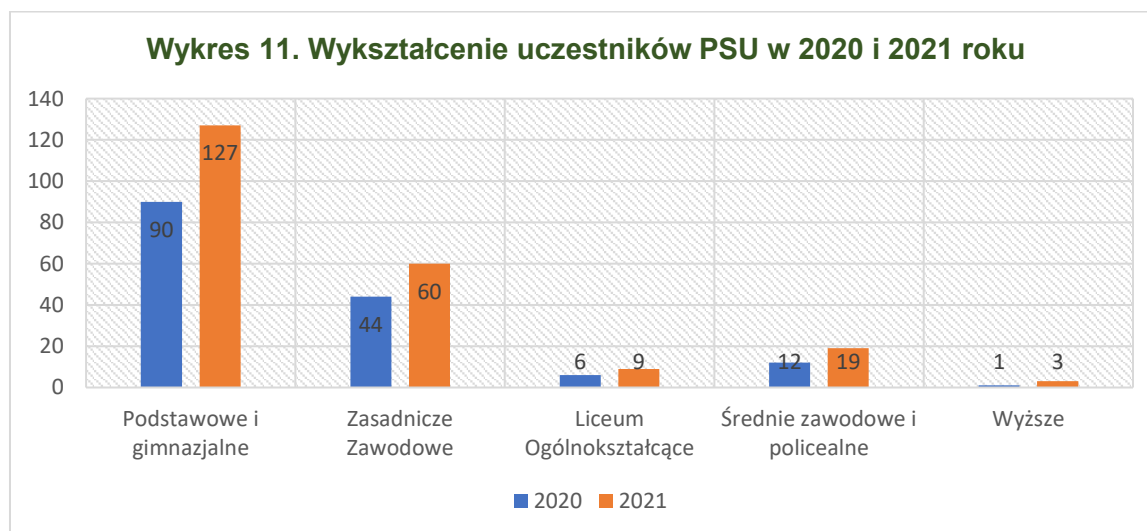
Jeżeli chodzi o osoby, które korzystają z instrumentu rynku pracy, jakim są prace społecznie użyteczne, to najczęściej są to osoby długotrwale bezrobotne. W 2020 i 2021 roku stanowili oni ponad 85% spośród wszystkich uczestników PSU.

Tabela 12. Długotrwale bezrobotni uczestnicy prac społecznie – użytecznych

Długotrwale bezrobotny	2020		2021	
TAK	131	85,6%	187	85,8%
NIE	22	14,4%	31	14,2%

Starając się przedstawić ogólny zarys bezrobotnych, którzy zatrudniani są w ramach PSU, należy brać również uwagę, czy są to osoby niepełnosprawne czy też nie. I tak w tym przypadku aż 97,3% (czyli 149 osób na 153) w roku 2020 i 98,6% (czyli 215 osób na 218) to osoby, które zarejestrowane były w bazie PUP bez żadnych orzeczeń o niepełnosprawności. Zaledwie cztery osoby w roku 2020 oraz trzy w 2021 były niepełnosprawne i pomimo swoich ograniczeń rozpoczęły pracę w ramach PSU.

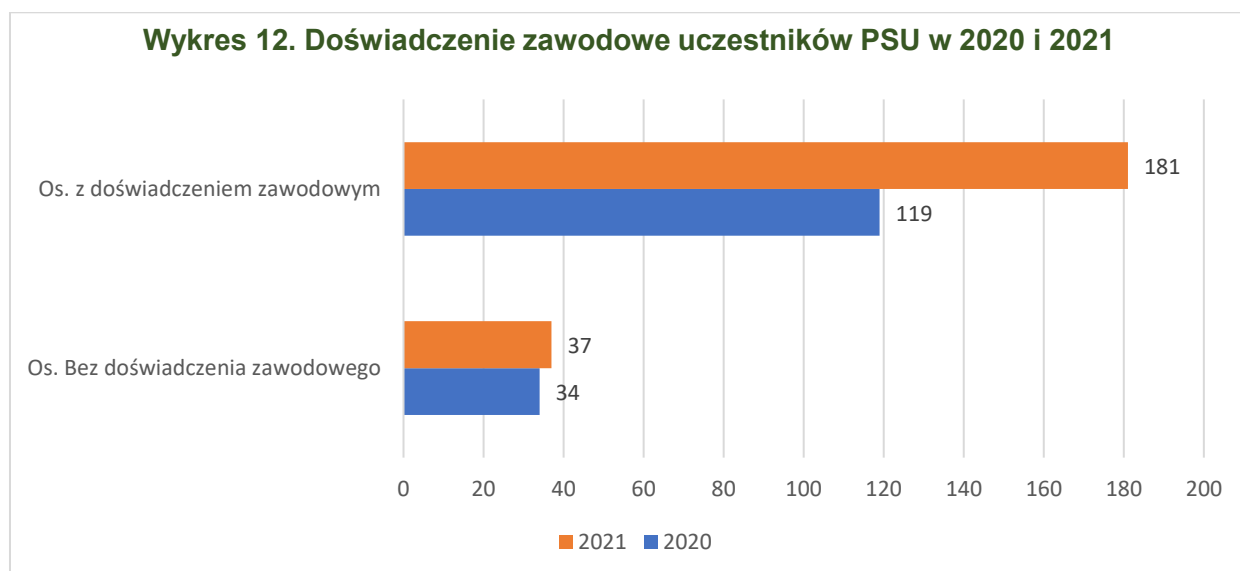
Kolejnym ważnym aspektem, który pozwoli ocenić efektywność PSU jest sprawdzenie wykształcenia osób korzystających z omawianej formy.

Jak widać na powyższym wykresie najliczniejszą grupę reprezentują osoby z najniższym możliwym wykształceniem, czyli podstawowym i gimnazjalnym. Na kolejnej pozycji uplasowały się osoby z wykształceniem zawodowym. Nieliczną grupę stanowią osoby po liceum ogólnokształcącym, zaś niemal nieobecni byli absolwenci uczelni wyższych (w 2020 była to tylko 1 osoba na 153, a w 2021 – 3 na 218).

Patrząc na prezentowane dane można stwierdzić, że z PSU korzystają najczęściej osoby, które mają niskie kwalifikacje. Wykształcenie maksymalnie zasadnicze zawodowe ma 85% spośród wszystkich badanych, zarówno w roku 2020 i 2021.

Podążając tym tropem, następstwem ukończenia szkoły jest znalezienie i rozpoczęcie pracy. Zważywszy na fakt, że osoby biorące udział w badaniu musiały być osobami bezrobotnymi, to jednak ta sytuacja na rynku pracy nie wyklucza posiadania przez nich jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego. Dokładne dane przedstawia poniższy wykres.

Z przeanalizowanych danych wynika, iż bezrobotni skierowani do pracy w ramach PSU, to osoby w większości posiadające doświadczenie zawodowe. Stanowią oni bowiem 78% i 83% spośród wszystkich uczestników PSU w 2020 i 2021. Zaledwie 22% oraz 17% nie miało okazji zdobyć żadnego doświadczenia.

Zebrane dane pozwalają ustalić, jak często i czy w ogóle w pierwszym miesiącu po zakończeniu trwania prac społecznie – użytecznych doszło do zatrudnienia jego uczestnika.

Tabela 13. Zatrudnienie po PSU w ciągu 1 miesiąca

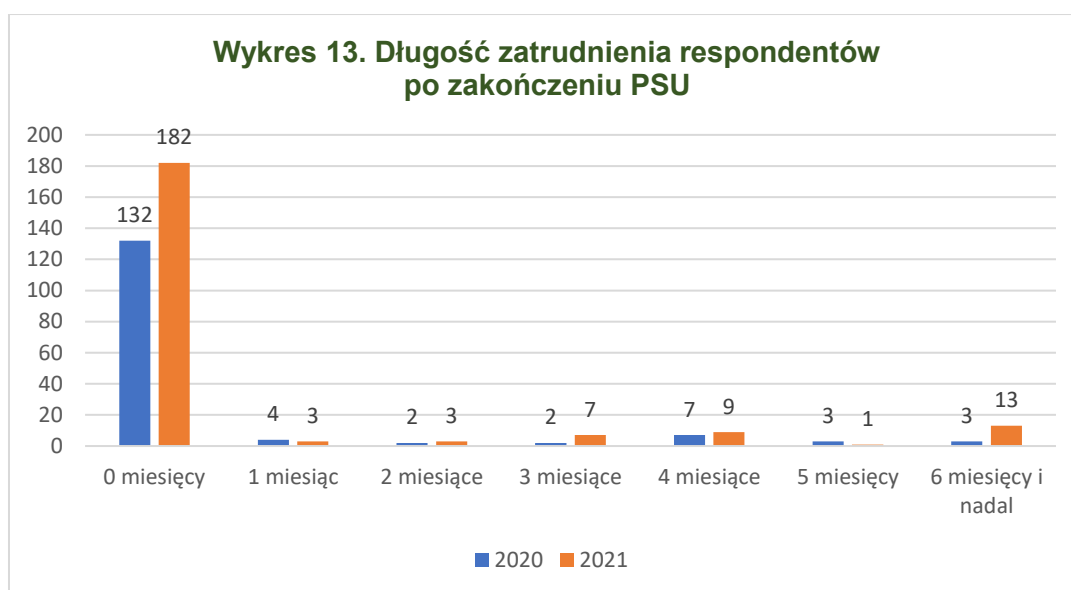
Zatrudnienie po PSU	2020		2021	
TAK	21	13,8%	36	16,5%
NIE	132	86,2%	182	83,5%

Niestety powyższe dane nie napawają optymizmem. Na przestrzeni dwóch ostatnich lat uczestnicy PSU w ponad 86% w 2020 roku oraz 83% w 2021 roku nie znaleźli pracy w ciągu miesiąca od zakończenia prac społecznie użytecznych. A jak sytuacja przedstawiała się, jeśli mowa o zatrudnieniu po PSU w ramach robót publicznych?

Tabela 14. Zatrudnienie po PSU ramach robót publicznych

Zatrudnienie po PSU w ramach robót publicznych	2020		2021	
TAK	12	57,1%	22	61,1%
NIE	9	42,9%	14	38,9%

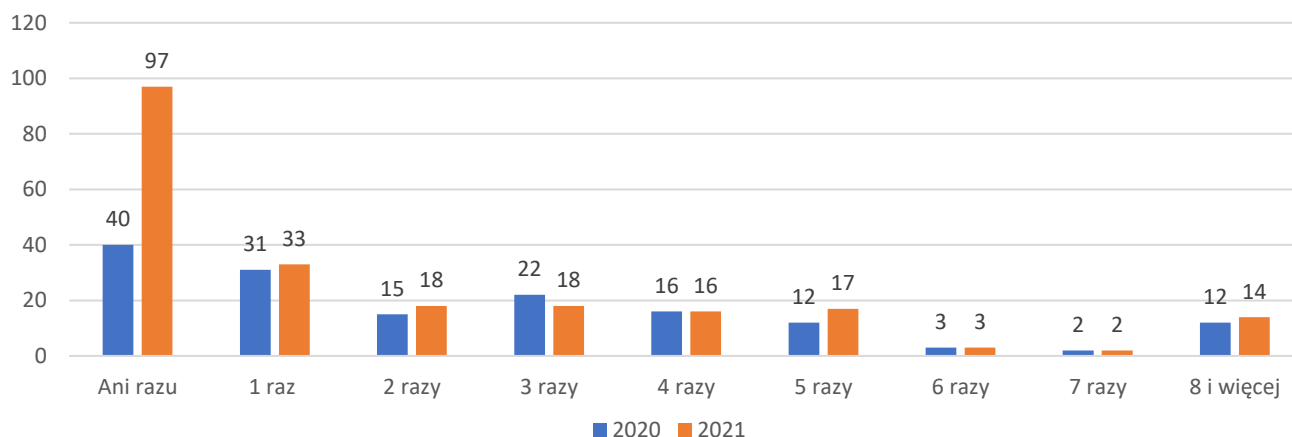
W 2020 roku aż 12 osób na 21 znalazło zatrudnienie w ramach robót publicznych, co dało w rezultacie wynik ponad 57%. Ta tendencja utrzymała się w kolejnym roku kalendarzowym, i tak w 2021 na 36 osób, aż 22 również znalazło zatrudnienie w ramach robót publicznych, czyli 61% badanych. Widać zatem, że w grupie osób, które podjęły pracę po PSU dominują Ci, którzy zostali zatrudnieni w ramach robót publicznych.

Jak widać uczestnicy, którzy byli zatrudnieni w ramach PSU w 2020 roku, znaleźli zatrudnienie zaledwie w 21 przypadkach (w tym tylko 3 osoby pracowały co najmniej przez pół roku), natomiast w 2021 było ich 36 z czego trzynastu uczestników po zakończeniu prac społecznie użytecznych pracowało przynajmniej pół roku i dłużej.

Ostatniej analizie poddane zostało wcześniejsze uczestnictwo w pracach społecznie użytecznych. Okazuje się, iż w 2020 roku, aż 74% spośród wszystkich badanych korzystało z omawianego instrumentu rynku pracy. Jeśli chodzi o rok 2021 to ponowne uczestnictwo w PSU potwierdzić można u 56% badanych, a dla 44% było to pierwsze spotkanie z PSU. Kolejny wykres poświęcony jest ilości osób, które korzystały z prac społecznie użytecznych w ciągu ostatnich 5 lat.

Wykres 14. Korzystanie z PSU przez tych samych bezrobotnych w ciągu ostatnich 5 lat

Jak wynika z powyższych danych, w 2020 roku 26% (40 osób) respondentów nie korzystało z omawianej formy zatrudnienia, a aż 74% (113) miało już do czynienia z PSU. Natomiast już w kolejnym badanym okresie, tj. w 2021 roku 44% badanych (97 osób) nie uczestniczyło w ciągu ostatnich 5 lat w PSU natomiast 56%(121) – tak.

Podsumowanie:

- Z prac społecznie użytecznych równie często korzystają kobiety, jak i mężczyźni. Niemniej jednak, w tym wypadku **kobiety nieco częściej** zaangażowane są w pracę w ramach PSU (54%, tj. 200 kobiet na 371 uczestników PSU w latach 2020 - 2021).
- **Większym zainteresowaniem prace społecznie użyteczne cieszą się wśród mieszkańców wsi i miast w powiecie włocławskim.** Łącznie stanowią oni 69,2% (2020) oraz 66,5% (2021) co daje razem w analizowanym okresie 251 osób (68%).
- Jeżeli chodzi o wiek respondentów, to zdecydowanie **dominują osoby powyżej 50 roku życia** (44% tj. 162 osoby). W roku 2020 z PSU skorzystało 47% uczestników, w roku 2021 – 41,3%. Kolejny wysoki odsetek udziału uzyskała grupa pomiędzy 41, a 50 rokiem życia (2020 – 27%, 2021 – 29%). Najmniej liczna, okazała się grupa osób w wieku od 18 do 30 lat. Ten współczynnik oscylował w obu badanych okresach wokół 7%.
- Z prac społecznie użytecznych **najczęściej korzystają osoby długotrwale bezrobotne**, bez orzeczenia dla niepełnosprawnych. Choć w kilku przypadkach i osoby niepełnosprawne znalazły zatrudnienie w ramach PSU. Osoby długotrwale bezrobotne stanowią ponad 85% wszystkich uczestników PSU (318 z 371 osób).
- Niemal **87% uczestników PSU posiada maksymalnie wykształcenie zasadnicze zawodowe**. Zarówno w roku 2020 i 2021 niemal 60% ukończyło zaledwie szkołę

podstawową lub gimnazjum. Bardzo rzadko obecne były osoby z ukończonym liceum ogólnokształcącym, po szkole średniej zawodowej, czy policealnej. Jedna osoba z wyższym wykształceniem korzystała z PSU w roku 2020, natomiast zaledwie trzy w 2021 roku.

- Efektywność PSU jest bardzo niewielka czego dowodzi fakt, iż **85% badanych**, którzy byli uczestnikami PSU **nie znalazło zatrudnienia** w ciągu jednego miesiąca po ich zakończeniu (314 z 371 uczestniczących w PSU w latach 2020 - 2021). Jeśli dochodziło do zatrudnienia, to najczęściej było to w ramach robót publicznych (60% zatrudnionych po PSU, tj. 34 osoby spośród 57 którzy podjęli pracę po PSU).
- **Efektywność zatrudnieniowa wynosi 15%** (w 2020 -13,8%, w 2021 – 16,5%, co przedkłada się na 57 bezrobotnych podejmujących pracę spośród wszystkich 371 uczestników PSU).
- **Efektywność kosztowa** liczna jako koszt zatrudnienia jednej osoby, która w wyniku zastosowania formy pojęła pracę po zakończonej aktywizacji w latach 2020-2021 wynosi **5 453,51zł (wydatkowano 310 850,26 zł, a pracę podjęło 57 osób)**. Efektywność kosztowa w 2020 roku wynosi 5 848,30, zaś w 2021 roku – 5 877 zł.
- **Koszt jednostkowy aktywizacji to 837,87 zł** (wydatkowano 310 850,26 dla 371 uczestników PSU).
- Co do częstotliwości korzystania z PSU przez tych samych uczestników w ciągu ostatnich 5 lat to, w 2020 roku – 26% stanowili uczestnicy którzy wcześniej w ogóle nie korzystali z PSU, natomiast w 2021 było ich 44%. Kolejna grupa o wyższych wskaźnikach to osoby, które pracowały w ramach prac – społecznie użytecznych jeden raz. W roku 2020 stanowili oni 20%, w 2021 – 15 %. W pozostałych przypadkach zdarzało się, iż uczestnicy PSU byli jego „stałymi uczestnikami”.